

Ворошилова О. Г.

*Здобувач вищої освіти обліково-фінансового факультету,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна
voroshulova709@gmail.com*

Боднар О. А.

*Асистент кафедри фінансів, банківської справи та страхування,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв, Україна*

АДАПТАЦІЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ ОБЛІКОВОЇ СИСТЕМИ ЗАПАСІВ ДО МІЖНАРОДНИХ СТАНДАРТІВ

У статті досліджено питання необхідності адаптації та реформування вітчизняної системи бухгалтерського обліку запасів, гармонізації бухгалтерського обліку відповідно до міжнародних стандартів. Обґрунтовано необхідність державного регулювання бухгалтерського обліку за рахунок удосконалення системи національного обліку і звітності шляхом гармонізації та стандартизації існуючої системи з міжнародними стандартами..

Ключові слова: міжнародна практика, гармонізація та стандартизація, інтеграція, облік, П(с)БО.

Удосконалення державного регулювання у сфері бухгалтерського обліку запасів відповідно до потреб сьогодення з урахуванням міжнародного досвіду потребує вирішення таких нагальних проблем як: потреба у єдиних методологічних засадах та необхідність урахування національної специфіки.

Національні стандарти з бухгалтерського обліку розроблені на основі міжнародних, з врахуванням особливостей національної економіки України. Можемо стверджувати, що Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [1] має спільні риси з Міжнародними стандартами бухгалтерського обліку 2 «Запаси» (далі МСБО 2) [2] у визнанні запасів, а також в основних поняттях, пов'язаних з ними; використанні методів оцінки запасів при їх вибутті; розкритті інформації про запаси у фінансовій звітності. Проте існують також суттєві відмінності у їх визначенні, оцінці та обліковому відображенні у фінансовій звітності.

Оскільки законодавчими та нормативними документами не передбачено єдиної методології формування облікової політики, а згідно з вимогами

Закону України «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» [3] і НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [4] суб'єкти господарювання самостійно розробляють її положення, спостерігається законодавча неврегульованість багатьох питань в системі бухгалтерського обліку через недостатнє розуміння значення і завдань облікової політики щодо виробничих запасів.

Таке поняття, як первісна вартість в МСБО 2 відсутнє. Воно замінюється терміном собівартість або початкова вартість. Порівнявши структуру витрат на придбання запасів згідно з П(С)БО 9 і МСБО 2 можна відмітити, що відмінностей між двома регламентуючими документами майже немає, натомість склад витрат поданий національними положеннями має більш поглиблену деталізацію. Проте МСБО 2 «Запаси» містить деякі уточнення щодо торговельних знижок, повернення платежів та інші аналогічні статті, що обраховуються при визначенні витрат на закупівлю, про що відсутня інформація у вітчизняному П(С)БО 9.

При складанні річної фінансової звітності за міжнародними стандартами необхідно: обліковувати МШП у складі запасів на окремому субрахунку аналогічно до інших оборотних активів або, якщо вони мають невелику вартість, за ознакою несуттєвості списати їх вартість на витрати так як згідно з МСБО відсутня категорія малоцінних та швидкозношуваних предметів.

Також у міжнародних стандартах відсутній такий окремий елемент запасів як напівфабрикати. У випадку, коли дана стаття є суттєвою, то її обліковують у складі запасів, дотримуючись критеріїв визнання.

Відповідно до МСБО відсутні чіткі правила щодо обліку запасів, які були отримані як внесок до статутного капіталу, безоплатно одержані, або надійшли в результаті обміну на інші запаси. Також відсутні правила відображення втрат від псування, недостачі та транспортно-заготівельних витрат.

Особливість міжнародних стандартів полягає в тому, що вони носять

загальний характер, та не пов'язані із специфікою національної системи. Тому в них просліджується розширена варіативність визначень та оцінки об'єктів бухгалтерського обліку. МСБО надають більшу свободу під час розкриття інформації в частині виробничих запасів, що базується на застосуванні професійного судження та практичних навичок.

Відповідно до поставлених завдань, обґрунтовано, що для України, яка прагне подальшого розвитку економічних відносин і зв'язків з іноземними країнами, потрібно відмовитись від жорсткої регламентації обліку, удосконалювати національні стандарти та гармонізувати їх з міжнародними стандартами та забезпечити належне професійне навчання практикуючих бухгалтерів, що, в свою чергу, забезпечить прозорість та відкритість економічної інформації не тільки для вітчизняних, але й для зарубіжних інвесторів. При узгодженні стандартів потрібно також пам'ятати про особливості законодавства України, які не притаманні іншим країнам Європи.

Список використаних джерел:

1. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» [Електронний ресурс] : положення : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 20 жовтня 1999 р. № 246 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/oiSRTF
2. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 2 «Запаси» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : goo.gl/rCF2gz
3. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні [Електронний ресурс] : закон України від 16 липня 1999 р. № 996-XIV (зі змінами та доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/uNkmRY
4. Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [Електронний ресурс] : положення : затверджено наказом Міністерства фінансів України від 31 березня 1999 р. № 87 (зі змінами і доповненнями). – Режим доступу : goo.gl/vjoU4B
5. Талайло О.О. Особливості організації обліку запасів за міжнародними та національними стандартами / О.О. Талайло, Є.Г. Чернікова [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.rusnauka.com>.

O. Voroshilova, O. Bodnar. Adapting the national inventory accounting system of the inventories accordance with international standards.

Summary

The article examines the need to adapt and reform the national accounting system, harmonization of accounting in accordance with international standards. The necessity of state regulation of accounting by improving the system of national inventories accounting and reporting through harmonization and standardization of the existing system with international accounting standards.

Keywords: international practice, harmonization and standardization, accounting.